

ТЕМА 2. ПРАВОПИС ГОЛОСНИХ У СЛОВАХ ІНШОМОВНОГО ПОХОДЖЕННЯ.

ГОЛОСНІ У ПРЕФІКСАХ ІНШОМОВНОГО ПОХОДЖЕННЯ

Вправа 1. На місці крапок поставте *и*, *і* або *ї* та поясніть закономірність їх вживання. Поясніть значення виділених слів.

Аж...тац...я, р...тор...ка, тар...фікація, тр...в...альний, ут...літарний, агност...ц...зм, аж...отаж, А...да, аквар...ум, **акме...зм**, альтру...зм, ам...доп...р...н, аморти...зац...я, аморти...ф...кац...я, антагон...зм, ант...б...от...к, ар...тм...я, ар...озо, ате...зм, афор...зм, баст...он, **беду...н**, **бук...н...ст**, в...раж, вульгар...зм, геро...чний, хр...ст...янство, **де...зм**, д...в...з...он, д...с...м...ляц...я, д...адема, ел...пс...с, **емп...р...окр...т...ц...зм**, ..ндустр...ал...зац...я, ..н...ц...ат...ва, ..нту...ц...я, катол...ц...зм, к...пар...с, **кам...лавка**, кол...бр..., кол...т, колоков...ум, коде...н, кол...з...я, кру...з, **ма...с**, **мао...зм**, мульт...пл...кац...я, нац...ст, п...рам...дон, пров...нц...ал...зм, **с...он...зм**, сто...їц...зм, сю...та, такс...ст, такс..., ш...мпанзе, ш...фон, **ш...хта**, шк...пер, шов...н...зм, шр...фт, штат...в.

Вправа 2. На місці крапок поставте *и* або *і*, поясніть правила їх вживання.

Алж...р, Антаркт...да, Аргент...на, Баст...лія, Б...рма, Браз...л...я, Ваш...нгтон, Верг...лій, Гал...лей, Гр...нв...ч, Д...дро, Єг...пет, Кал...форнія, Єрусал...м, К...пл...нг, К...тай, Кр...т, Л...ван, Лу...с, Паган...н..., Палест...на, С...нгапур, Т...ц...ан, Ток...о, Узбек...стан, Хем...нгуей, Х...рос...ма, Шелл..., Австрал...я, Амер...ка, Аргент...на, Браз...л...я, Єг...пет, Л...тва, К...пр, Пар...ж, Р...га, Сард...нія, С...ц...лія, Тадж...к...стан, Тавр...я, Та...ті, Т...бет, Ф...л...ппіни, Ч...лі, Балт...ка.

Вправа 3. Замість крапок поставте *е* або *є* та вмотивуйте відповідними правилами їх уживання.

Р...ф...рат, с...ртифікат, кор...гувати, аг...нтура, ад...кватний, клі...нт, про...кт, адр...наліз, фе...ричний, ал...бастр, ф...йл...тон, він...гр...т, ал...ксандрит, ал...горія, фой..., альв...олм, ан...ст...зія, фе...рверк, фломаст...р, поліомі...літ, про...кція, рак...топлан...р, ре...міграція, р...йхстаг, д...з...ртир, ман...ризм, р...кордсмен, т...л...тайпс, г...н...ральний, ко...фіці...нт, ф...ном...налізм, компром...тація, конве...р, д...лікатний, інт...л...кт, тра...кторія, с...л...кція, інт...ліг...нт.

Вправа 4. На місці крапок поставте пропущені голосні.

Тр...нсп...рант, абор...г...н, автор...т...т, альтру...ст, ант...с...м...т...зм, ант...інт...л...ктуал...зм, аск...т...зм, в...т...р...нар, Г...л...ом...тр,

д...з...нт...гратор, д...з...нф...кц...я, д...ц...м...тр, д...л...тант, д...сбакт...р...оз,
д...скр...д...тац...я, д...ф...р...нц...ац...я, і...рарх...я, інт...л...г...нтний,
комп...т...нтний, кр...т...р...й, м...р...д...ан..., п...н...ц...л...н, пр...амбула,
п...р...ф...р...я, п...р...скоп, п...р...фраз, пр...д...кат, пр...з...д...нт,
пр...т...нд...нт, пр...ор...т...т, пр...п...г...нд...ст, ре...страц...я, р...ж...сура,
р...з...д...нц...я, р...кв...з...ц...я, р...ф...р...ндум.

Вправа 5. На місці крапок поставте пропущені літери. Підкресліть слова, в яких немає префіксів, і поясніть їх значення.

Р...абілітація, р...агувати, р...експорт, р...кошет, д...вальвація,
д...лема, д...цибел, р...активний, д...ригент, д...електр...к, ант...історичний,
д...героїзація, д...фтонг, р...креатив, р...торика, д...ференціал,
ант...гігієнічний, р...акліматизація, р...туал, д...ктатор, д...ференціація,
ар...тмія, д...пігментація, р...тмічний, д...сахариди, р...продуктор,
р...трансляція, д...ескалація, д...компресор, д...версія.

Вправа 6. Вставте пропущені літери, обґрунтуйте правопис. За “Словником іншомовних слів” з’ясуйте спільне і відмінне у значенні і написанні цих слів.

І. Автомоб...л..., автовакц...на, ш...колад, автограв...юра, автоекспрес...,
ж...рі, фе...рверк, автомат...ка, автоном...я, автооп...ратор, автор...т...т,
автор...ф...рат, парф...мерія, автоп...лот, автор...зац...я, автоб...ограф...я,
конве...р.

II. Абон...м...нт, абон...нт; ад...птац...я, ад...птація; адр...сант,
адр...сат; ант...ква, ант...квар; в...за, в...з...т, в...зав...; ...ф...ктний,
...ф...ктивний; в...траж, в...трина; д...ал...ктний, д...ал...ктичний;
...м...тувати, ...мітувати; ...мпультсивний, ...мпультний; ...нт...рполяція,
...нт...рпеляц...я, ...нт...рпр...тац...я; м...грац...я, ...мміграц...я, ...м...грац...я;
соц...ал...ний, соц...алістичний.

Вправа 7. Замініть подані визначення словами іншомовного походження. Поясніть їх написання.

1. Збройний напад однієї чи кількох держав на іншу державу для захоплення її території, політичного чи економічного підпорядкування її народу. 2. Музичний супровід. 3. Явище обману зору, слуху внаслідок психічного розладу. 4. Яскраве освітлення будинків, вулиць, парків з метою прикраси. 5. Частина стіни, стелі, прикрашена орнаментом, що заповнюється, як правило, живописним чи скульптурним зображенням. 6. Скорочення, що використовуються в усному та писемному мовленні. 7. Сполучення кількох (не менше трьох) музичних звуків різної висоти, що сприймаються як звукова єдність. 8. Вираження чогось абстрактного, будь-якої думки, ідеї в

конкретному образі.
вищій судовій інстанції.
панівної релігії.
відчуттів, викривлене сприйняття дійсності.
упаковкою, тарою.
Словесний текст опери.

9. Оскарження судової постанови у
10. Сценічна постановка, побудована
на перебільшено комічних положеннях.
11. Той, що не дотримується
12. Помилкове уявлення, викликане оманною
13. Маса товару з
14. Керівник хору, оркестру.
15.
16. Приготування столу до обіду.

Завдання

1. З'ясуйте, після яких приголосних у словах іншомовного походження перед наступним приголосним пишеться голосний *и*?

- I. ш, р, з, с, ж, д, т, л, ч.
- II. з, с, ц, ж, р, д, ч, ш, т.
- III. ц, с, з, н, д, т, ч, ж, р.

2. Визначте, у якому варіанті всі слова іншомовного походження пишуться з літерою *и*.

- I. Алж...р, еруд...ція, р...читатив.
- II. Д...намічний, ц...вілізіція, д...лікатний.
- III. Вент...ляція, с...стема, д...сертація.
- IV. Пр...нциповий, д...корація, р...торика.
- V. Бук...н...ст, ш...фон, кор...фей.

У словах, що подані в завданнях 3-6, визначте:

- чи всі вони відповідають нормам сучасної української літературної мови (якщо так, то позначте цифру V);
- якщо помилка є у двох варіантах – позначте відповідь IV;
- якщо помилка в одному, то позначте в якому саме (I, II, III).

3.

- I. Дисгармонія, конвеєр, жюрі.
- II. Сіцилія, демісезонний, пропаганда.
- III. Дегазація, диригент, сепаратизм.
- IV. Помилки у двох варіантах.
- V. Помилки немає

4.

- I. Фейербах, дивакцина, феєрверк.
- II. Траєкторія, Гельсінкі, інтуїція.
- III. Бурмістер, камилавка, філіппінець.
- IV. Помилки у двох варіантах.

V. Помилки немає.

5.

- I. Інґредієнт, цистерна, шкіпер.
- II. Єрусалим, кинджал, кипарис.
- III. Парфумерія, митрополит, вимпел.
- IV. Помилки у двох варіантах.
- V. Помилки немає.

6.

- I. Мозаїка, ажіотаж, Хіросіма.
- II. Каїр, дивініл, рефрижератор.
- III. Інцидент, Аргентина, венігрет.
- IV. Помилки у двох варіантах.
- V. Помилки немає.

7. **Який із фразеологізмів має значення “старіти”?**

- I. Не бачити смаленого вовка.
- II. Їхати з ярмарку.
- III. Попастися чорту в зуби.
- IV. Низько сісти.
- V. Збитися на манівці.

8. **З’ясуйте, якого слова не вистачає у фразеологізмі “Як ... зайця ганяти”.**

- I. Солоного.
- II. Веселого.
- III. Бідного.
- IV. Сірого.
- V. Переляканого.

9. **З’ясуйте значення фразеологізму “Моркву скребити”.**

- I. Важко працювати.
- II. Потрапити у скрутне становище.
- III. Улєсливо прославляти когось.
- IV. Втрачати почуття сорому.
- V. Лаяти, сварити.

10. **Доберіть із запропонованих слів те, яке логічно сполучається зі словом ТРОЇСТІ.**

- I. Докази.

- II. Листочки.
- III. Шляхи.
- IV. Музики.
- V. Кільця.

У парах слів, що подані в завданнях 11-12, визначте, чи є порушення в акцентологічній нормі сучасної української літературної мови.

Якщо помилка в одній парі, то позначте в якій саме (I, II, III), якщо помилка у двох парах слів – позначте відповідь IV, якщо всі відповідають нормам сучасної української літературної мови – відповідь V.

11.

- I. Крédит, кúдання.
- II. Коштóрис, кредít.
- III. Видаткóвий, кидáти.
- IV. Помилки у двох варіантах.
- V. Помилко́к немає.

12.

- I. Об'єднáння, арéшт.
- II. Біржовíй, солóдощі.
- III. Сирóватка, флюорографíя.
- IV. Помилки у двох варіантах.
- V. Помилко́к немає.

Чи правильно вжиті слова у завданнях 13-14?

13.

- I. Вступив у силу закон.
- II. Передплата на часописи.
- III. Книга вийшла на багатьох мовах.
- IV. Помилки у двох варіантах.
- V. Помилко́к немає.

14.

- I. Головка капусти.
- II. Штатське вбрання.

- III. Тактовна людина.
- IV. Помилки у двох варіантах.
- V. Помилки немає.

15. Перекладіть подані прийменникові конструкції українською мовою:

- Изменения в порядке дня –
- Поступить в продажу –
- Сделать за один день –
- Содействовать в выполнении –
- В последнее время –
- Для приличия –
- До двухсот человек –
- Для своих лет –
- За отчетный период –
- Извините за выражение –
- За неимением времени –
- Не глядя на него –
- Несмотря на негативную оценку –
- Из этого следует –
- Из-за сокращения штатов –